

BIBLIOTECA

REVOLUTIONARA

No 1.

Tarani si muncitorii din lu-
mea Intreaga uniti-va!

Béla Kun:

„Cine va plăti
războiul?”

2280/67

Pretul: 20 Copelci.

~~Inv. 98365/80~~

MOSCUA

Publicata de grupul românesc al partidului comunist.

Издание Рум. группы. при Российской Коммунист. п. (Больш.).

BIBLIOTECA CENTRALĂ UNIVERSITARĂ

BUCUREȘTI

COTA

7154/939

DT 442/04

R225/02

BIBLIOTECA REVOLUTIONARA
va aparea saptamanal.

Numarul 2 va aparea saptamana viitoare sub titlul:

AL CUI E PAMANTUL.

B.C.U. Bucuresti

C20042080

Cine va plati rasboiul?

153

Raspunsul pare destul de simplu. Cine poarta sarcinile rasboiului si acuma? Cine sufera si sangereaza? Cine duce povara scumpetii pe care birurile de consumatiune* o maresc pe fiecare zi?

Tot ei: soldatii adeca muncitorii dela sate si dela orase. Acei cari si-au varsat sângele, cari au gemut sub povara crunta a rasboiului, tot ei se vor speti sub greutatea birurilor care-i incovoiaie.

Muncitorii dela orase si saracimea dela sate, tot ei vor plati cheltuielile rasboiului — ori, daca ei nu, atunci — nu le va plati nimeni.

Unul din acestia doi va plati deci. Cât pentru al treilea, acela care sta departe de vizuinile transeelor (santurilor) dela front, atât pe departe încât nici tunurile cele mai puternice nu-l pot ajunge, isi va umfla si mai mult buzunarele — acestia sunt bogatasii, contii, grofii, baronii, capitalistii. De buna seama acest al treilea nu va plati, (desi dupa buna dreptate, el ar trebui sa poarte greutatile)* El nu va plati, dupa cum nu si-a varsat nici sangele.

* Birurile de consumatiune sunt birurile puse pe lucrurile de trebuinta zilnica: chibrituri, petrol, spirit, zahar, tutun etc. Urcand aceste biruri, Statul urca si pretul acestor articole pricinuind el insus o scumpire nescontenit crescândă a traiului.

Inv. 98366

Inv. 98366

Ei, contii si baronii, au facut rasboiul, au câstigat, bani grei dupa urma lui, au dat bani pentru imprumuturile Statului, ei au atâtat insufletirea de rasboi contra Serbiei si Rusiei — iar cand vorbele de atatare nu au prins, tot ei au pus sa-i spanzure si sa-i impuste pe soldatii ne-supusi. Si acum, vreti ca ei sa mai plateasca?

Ei sunt tari si mari. Ai lor sunt si deputatii din Parlament, ministrii, mosierii, bancile, ei au puterea in mani. Oare nu ar fi nebuni sa plateasca tot ei?

Dupa cum au stiut sa se „invârteasca“ adeca sa sa scape de front prin prieteni si rude sus puse, si sa se fereasca de primejdie, vor sti sa scape si de plata milioanelor si razmilioanelor. Vor face deci biruri cari sa nu-i apese pe ei prea mult, iar câstigurile lor grase sa ramaie intregi si neatinse.

Cine a castigat in rasboi? Tot ei: contii, grofii, baronii, mosierii, fabricantii si marii bancheri.

Ei au ineasat câstigurile cele mai mari in timpul rasboiului. Armata avand trebuinta de hrana, de pane, carne, de piele pentru bocanci, de haine, de masini, arme, munitiuni si multe, multe altele, cine putea sa le vanda decât tot ei, marii mosieri cu mii de holde de pamânt arator, cu hambarele pline si cu turme de vite fara numar? Si cine fabrica armele, pustile, tunurile cine face gloantele, pra-

ful de pusca, obuzele, ghiulelele si bombele cari se risipesc fiecare zi cu milioanele fara nici o crutare, cu „folos“, si fara de el? Tot marii fabricanti, stapanii uriaselor „uzine“, adeca ai cladirilor cu sute de masini uruitoare si cu mii de muncitori cari robotesc de dimineata pana noaptea tarziu.

Acesti mari domni, adeca de-oparte stapanii mosiilor mari si de alta parte stapanii marilor fabrici si ai marilor banci cu capitaluri de sute de milioane, ei toti alcatuesc intre dansii o tovarasie. Aceasta tovarasie stapaneste tara prin Parlament si prin ministri.

Credeti ca ei vor plati de buna voie, pierzând câstigul din rasboi? Dar atunci pentru-ce ar fi facut ei rasboiul?

Cat costa rasboiul?

Sume nefsarsite de bani. Sume atât de mari încât oamenii cei mai multi cari au invatat carte destula nu sunt in stare nici sa citeasca cifrele acestea,

Un milion este o suma mare, adeca de o mie de ori o mie de coroane sau de zece ori o suta de mii de coroane.

Dar cât face un miliard? O mie de ori câte un milion sau o miie de milioane.

Cheltuielile de rasboi ale Austro-Ungariei se urcau, pana la sfarsitul lunii Aprilie 1918, la suma de 97 de miliarde

adeca de noua zeci si sapte de mii de ori cate un milion de coroane.

De-atunci acoasta cifra a fost mult intrecuta si s'a urcat mult peste o suta de miliarde sau peste o suta de mii de ori cate un milion.

Banii acestia au fost luat pe datorie de Statul ungar si, dupa rasboi, ei vor trebui platiti cu dobanda cu tot.

Aceasta datorie, impartita in mod egal pe toti birnicii iubitei noastre monarhii face — socotind si pe copiii mici cari sug laptele mamei lor, (daca mai are) — face zic câte 2132 de coroane de fiecare cap de locuitor al fericitei imparatii a Habsburgilor.

Cred ca ati inteles acuma. Si inteleti poate de ce copilul nou nascut cu buricul taiat de curand, plange, saracul, de ti-se rupe inima: pe semne o fi stiind si el ca l-a blastamat soartea sa se nasca intr-o vreme când si pe umerii lui slabi apasa povara unei datorii de 2132 de coroane pe care carmuitorii se silesc sa o mareasca cu fiecare zi de rasboi.

Cum va trebui sa se plateasca datoria aceasta.

Iubiti cetitori, multi dintre D-voastra vor raspunde zimbind ca aceasta datorie omul sarac, adeca cea mai mare parte a poporului nu o poate plati, neavând atâta avere, si ca, prin urmare tot bogatii vor trebui sa plateasca!

Va inselati. Tot saracimea va plati partea cea mai mare a acestei datorii. Si iata cum.

Stapanii si cârmuitorii cari impartese greutatile si birurile zic astfel in gândul lor :

— Cei mai multi oameni sunt saraci, ce e drept, dar daca n'au avere, au venituri. Unii au venituri mai mari, altii mai mici, dar toti oamenii, pâna si cei mai saraci au un venit oare-care, ori cât de mic. Si atunci, birurile rasboiului trebuie puse pe venituri, nu pe averi. Avera se ispraveste, daca i-o iei omului, dar venitul lui nu se mai ispraveste. El e un izvor care curge mereu, oricat de sarac si de subtire. Prin urmare datoriile rasboiului trebuie platite nu din averile, ci din veniturile locuitorilor, din venitul de fiecare an al tarii întregi.

Să vor plati deci din veniturile saracilor toata datoria Statului, atât capetele cât si cametele sau dobânzile.

Da, si dobânzile. Caci capitalul imprumutat pentru rasboi dela conti si alti bogati nu s'a dat degeaba. El cere dobânzi multe, multe. Nu s'a dat nimic degeaba in acest rasboi, afara de sângele soldatilor. Numai vietile omenesti s'au cheltuit fara socoteala si fara despagubire.

Socoteala s'a tinut numai de vietile vitelor taiate sau moarte in rasboi, si socoteala se mai poarta si de banii luati imprumut spre a se ucide si nenoroci atâta lume.

Cât fac dobânzile?

Dobânzile datoriei de rasboi fac ele singure maimult decât era venitul anual intreg al Statului austro-ungar inainte de rasboi. (Veniturile Austro-Ungariei erau inainte de rasboi intre 6—7 miliarde).

Cu alte cuvinte: daca Statul ar vrea sa plateasca numai dobanzile datoriei, fara sa mai cheltuiasca pe altceva nimic, tot nu i-ar ajunge venitul obisnuit. Si atunci chiar capitalul nu ar scadea cu nici un banut, ci ar mai creste.

Statul va fi ca un om care s'a, confundat atât de mult in datorii încât nu poate plati nici dobânzile lor, chiar daca si-ar da ultimul ban pe ele, lipsindu-se si de mancare si beutura, si de haine si de locuinta si de ori-ce.

Dobânda datoriei de rasboi pe fiecare an se urca pâna acum la 116 coroane pe cap de locuitor — socotind iaras si copii de tita. Un tata de familie care are deci nevasta si cinci copii (si cu el sapte) va plati de sapte ori aceasta suma annuala adeca vre-o 900 si mai bine de coroane peste birurile ce platea innainte de rasboi.

Si nu uitati ca aceste dobânzi privesc numai datoria facuta pâna in ziua de 1 Aprilie 1918 si ca de atunci ea a crescut si creste mereu in fiecare zi, urcându-se si dobânda.

Austro-Ungaria se pregătește tocmai acum să mai emită, adică să mai facă un nou mare împrumut — al optulea — de vre-o 12-15 miliarde de coroane, adică de vre-o zece — două sprezece mii de milioane.

Războiul merge însă înainte. Toate cele trebuincioase pentru el se scumpesc pe zi ce trece (afară de sângele și de viettle omenesti). Hrana, armele, tunurile, hainele, bocancii' carutele etc. numai unul Dumnezeu și intendența armatei știu cu cât s'au scumpit și se scumpesc încă. Pensiiile (ajutoarele) ce se dau nenumăratelor văduve, orfanilor, schilavilor, — ori cât de mici ar fi — cresc și ele cu fiecare batalie, cu fiecare „biruință“ și sporesc datorită Statului.

Dacă războiul mai ține un an (până în primăvara viitoare) atunci dobânda datoriei nu va mai fi de 116 cor. pe cap de om pe an, ci aproape de două ori mai mare.

Sau: după al cincilea an de război datoria se va ridica la peste 400 de cor. de om, iar dobânda la peste 200 de cor. pe an!

Și cine poate să spună dacă războiul se va isprăvi după cinci ani?

Acei cari l-au început, împăratul și ministrii cu grozii și bancherii din Pesta și Viena, ei nu au nici un cuvânt ca să-i grăbească sfârșitul, căci sângele care se varsă nu este al lor.

Al lor e numai buzunarul care se umfla cu fiecare zi.

Cui trebuie sa l-se plateasca ?

Cu alte cuvinte cine este stapanul obligatiunilor de rasboi, cine le are in mâna si cine va incasa capetele si dobânzile sumelor neinchipuite de mai sus ?

De sigur acesti oameni nu sunt nici tarani, nici muncitorii si cealalta saracime.

Ce e drept s'au gasit si un numar de tarani cari au cumparat asemenea obligatiuni (sume mici câte o suta — doua ori trei sute de coroane).

Se stie felul cum au iscalit bietii oameni aceste hirtii. Povestea lor e jalnica si amara.

— **Moi Ioane** vrei sa mergi acasa, ea sa vezi nevasta la tine si copiii ? a intrebat domnul capitan pe infanteristul Ioan Napîrstoc din santuri care facea slujba cu pusca in mâna si cu gândul dus departe, departe in satul lui din Transilvania.

Ochii infanteristului privira cu mirare si cu teama la domnul capitan. Ce sa fie oare de ma imbie chiar capitanul cu un urlab (concediu) ? isi zicea Ion in gândul lui.

Nu prea pomenise el ca binele sa-i vie de sus, dela „domnii ofiteri“.

Nu cumva sa fie o cursa ?

Dar capitanul staruia :

— No, spune la mine drept, zise capitanul, daca vrei sa te duci acasa pe opt zile, eu dau la tine urlab, daca iscalesti.

ea dai Statului 150 ori 200 de coroane imprumut de rasboi.

Ion Napîrstoc a scris, acasa la nevasta ca daca vrea sa-l mai vada odata sa faca rost de o suta — doua de cor. din pamânt din iarba verde, de unde o sti ea. Biata nevasta s'a pus pe post si pe munca, a robotit, si a purtat copii desculți si in zdrente, de mureau de frig mititeii, ori a vândut pe te miri ce si mai pe nimica singurul purcel, pe care tragea nadejde sa-l taie la Craciun, a facut cum a putut si peste catevã saptamâni si-a vazut barbatul ori baiatul acasa. La vazut poate cea din urma oara pâna nu i-l-a smuls moartea, ori pâna nu a cazut in prinsoarea ruseasca de unde i-a scris tocmai din Siberia dupa sase luni de asteptare si teama.

Asa s'au iscalit cele mai multe obligatiuni de rasboi, cari se gasesc azi in manile taranilor.

Se stie ca multi cîrcinmari dela sate au iscalit de frica finantilor cari amenintau ca le iau licenta, cu asemenea apucaturi si cu altele s'a atâtat insufletirea „patriotica“ a romanilor nostri de-acasa.

Dar cum am mai spus, aceste sume fac partea cea mai mica din datoria grozava a rasboiului. Partea cea mai mare, covârsitoare, au iscalit-o tot ei grofii si capitalistii. Ei au câstigat milioane si ras-milioane prin acest rasboi, vînzînd Statului bucate, vite, cai, lâna, pusti, tunuri si munitiuni. Câte-o singura furnitura

sau comanda a Statului aduce mai mult câstig unui grof decât averea unui sat intreg.

Si-atunci ce era sa faca Domniilelor cu atâta bani adunati? I-a plasat, a-deca i-a vârat in imprumuturi de rasboi. Saltarele si cassele lor de fer sunt pline astazi, cu asemenea obligatiuni, nu de cate o suta — doua, ci de câte 10—20,000 si chiar de câte 100,000 de coroane una si mai mult.

Intelegeti dar cine va primi milioanele fara numar atunci când va trebui sa se plateasca dobanzile si capitalul banilor cari se imprumuta azi pentru nebunia rasboiului imperialist.

Si nu uitati un lucru: banii pe cari ii dau grozii, capitalistii si fabricantii imprumut Statului se întorc tot la ei. Caci pe ce-i cheltueste Statul? Pe lefurile ofiterilor, pe marile cumparaturi de bucate, de vite, de arme, tunuri si munitiuni pentru cari tot ei primesc banii, aceea, cari i-au dat.

▲stfel acesti bani se invartesc vecinic ca într'o roata: Statul ii ia imprumut dela bogatasi cu o mana si ii da innapoi cu alta pentru cumparaturi. Numai cat la fiecare noua invartire ei fac un nou castig, capitalul creste, caci il sporesc dobanzile.

Si atunci nu va mirati ca rasboiul nu se mai sfarseste, daca il fac tot ei, aceea cari castiga dupa el.

Si nu are sa se ispraveasca decat atunci cand ceilalti, cari ei singuri pierd dupa el, cand multimea de jos va ridica arma si va face revolutiune...

In sacna cui cade datoria razbolului ?

Aceasta datorie uriasa o vor plati in cea mai mare parte tot saracii. Si iata cum.

Inca de pe acuma guvernele austriac si cel unghuresc au inceput sa urce birurile de consumatiune. Am aratat ce va sa zica aceste biruri: ele apasa asupra lucrurilor de prima trebuinta, pe cari le cumpara fiecare om, si cel mai sarac, in fiecare zi, precum sunt: tutun, chibrituri, spirt, petrol, bere si altele.

La prima vedere s'ar parea ca aceste biruri nu le vor plati decat bogatii. Intr'adevar Statul incaseaza de pilda birul de zahar (urcat acum in timpul rasboiului la 46 de cor. dupa o maje), nu dela saracime ci dela fabricanti. Acestia insa isi scot paguba caci scumpesc zaharul indata cel putin cu atata cat face noul bir.

Astfel toate birurile de consumatiune fabricantii le arunca tot pe capul consumatorilor (cumparatorilor) cari in cea mai mare parte, 80—90 la suta, sunt saracimea insa.

Prin urmare tot saracimea va plati cea mai mare parte din datoria rasboiului supt forma de bir de consumatiune. Fara

sa stie, saracul va plati birul acesta ori de cate ori va merge sa cumpere un pachet de tutun, o cutie de chibrituri, o sticla de bere, ori un chilogram de zahar ori altele.

Oricat ar manca si ar bea de bine contii si ministri, ei nu vor putea sa plateasca pe de atatea ori mai mult bir de consumatiune pe de cate ori mai mare e averea lor decat a omului sarac.

De-aceea inca odata: castigurile mari ale rasboiului le primesc contii, baronii si fabricantii din Budapesta si alte orase pana cand plata acestor cheltuieli va cadea in sarcina saracimii. Pentru-ca la boerii cei mari tot vechea zicatoare e in putere:

La placinte, innainte

La rasboi, innapoi.

Cine sa plateasca asa dar?

Mai intai e sigur ca bogatasii, marii proprietari, bancherii, fabricantii nu sunt lipsiti de toata bunavointa de a pune sarcina intreaga a rasboiului — pe spinarea omului sarac.

Ei isi zic asa:

— Daca taranul si muncitorul s'au dus la taiere supus ca un bou la jug, atunci cand era vorba de insasi viata lui — cum sa nu taca el atunci cand ii vom lua, nu viata ci numai pielea de pe el, — si inca ceva din carnea lui.

Si pana cand oamenii isi varsa sangele pe front si stau in gura mortii, pana atunci

nevestele ori mamele voastre la targueli plateesc din fiecare doi creitari unul sau unul si jumătate pentru datoria rasboiului. Ori-ce gura de fum de tigara umple buzunarul acelora cari au teancuri de obligatiuni de rasboi. De dimineata pana seara nu vei face decat sa platesti in felurite chipuri si feluri pretul rasboiului, in care tot tu iti versi sangele, biet taran si muncitori din transee.

Si asa se cuvine sa fie!

Daca poporul e destul de prost ca sa poarte arma in mana, pentru apararea stapanilor, daca e lovit cu leuca pentru ca sa rabde sa i-se scurga sangele de catre altii, cari il prefac in bani, picatura cu picatura, este cuviincios ca sa i-se puie biruri pana si pe aerul pe care-l trage in piept, pentru-ca sa se plateasca datoriile rasboiului.

Numai un lucru poate schimba aceasta stare. Numai asa, ca marea parte a tarii, covirsitoarea majoritate care munceste sa se destepte si sa inteleaga, ca ea singura cu armele sale sustine puterea care a dus-o sa-si verse sangele in rasboi pana in capat si care o mai pune sa si plateasca pe urma.

Cine are armele in mana are si puterea. Aceasta invatatura ne-au dat-o capii incoronati si neincoronati ai banditilor imperialisti si sovнисти, cari au facut acest rasboi. Si daca arma insemneaza puterea atunci cine tine aceasta putere in mana

Poporul.

El trebuie sa invete dela stapanii lui ca arma lui nu poate numai sa sustie puterea celor de sus, ci ca arma aceasta poate sa-i rastoarne si sa puie temelie unei puteri noua — puterea poporului!

Cine va avea puterea va hotari ca cine va trebui sa plateasca cheltuiala rasboiului. Si cata vreme saracimea si taranii muncitori vor sprijini cu arma lor stapânirea celor de sus, este sigur ca tot ei vor plati aceasta cheltuiala!

Daca insa ei vor intrebuinta arma nu pentru asuprairea ci pentru dezrobirea lor, luând puterea Statului in mana, ei vor scapa nu numai de rasboi, dar si de sarcinile lui.

Punand mana pe putere saracimea va face ca din averile stranse prin jaf, asezate in marile imprumuari de rasboi, praf sa se aleaga. Daca ea nu va face astatunci de buna seama si stranepotii vor geme supt povara acestui rasboi in care stramosii lor au murit ori s'au nenorocit, caci datorile in loc sa scada, vor creste.

Nu este deci decat o singura cale de a scapa de poverile rasboiului: sa intrebuintam arma din mana nu contra noastra, ci contra celor ce ne stapanesc.

Astfel ne vom deschide calea spre buna stare si nu vom lasa copiii si nepotilor nostri o mostenire, pentru care ne vor blastama.

Moscva, in luna Iunie 1918.

2007

IBLIOTECA REVOLUTIONARA.

aparut:

Kun Béla:

1. *Cine va plăti războiul?*
„ 2. *Al cui e pământul?*
„ 3. *Ce ne spun spânzurătorile.*

Pretul fiecărei broșuri: 20 cop.

Comenzile se fac pe adresa:

гост. Дрезденъ к. 364
Совѣтская пл.

VERIFICAT
2017

VERIFICAT
2017

Patronage e Servitiu

Patronage